

Člověk a jeho svět

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	3	4	0	0	0	0	7
			Povinný	Povinný					

Název předmětu	Člověk a jeho svět
Oblast	Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	<ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací obor Člověk a jeho svět navazuje svým vzdělávacím obsahem na poznatky vzdělávacího oboru Prvouka.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Obsah a organizace výuky</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzdělávací obor Člověk a jeho svět spadá (společně se vzdělávacím oborem Prvouka) do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, která je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech 2. stupně základního vzdělávání - Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví. Výuka se opírá o poznatky z různých přírodovědných oborů. Žáci získávají poznatky o kulturních a historických okolnostech života lidí, snaží se položit základy národního cítění. Je rozvíjen zájem žáků o historii národa, o jeho tradice a zvyklosti. Žáci se učí orientovat na mapě. Žáci si osvojují bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. <p>Učivo je členěno do pěti tematických okruhů:</p> <ol style="list-style-type: none"> Místo, kde žijeme Lidé kolem nás Lidé a čas

Název předmětu	Člověk a jeho svět
	<p>4. Rozmanitost přírody 5. Člověk a jeho zdraví</p> <p>Obsah vzdělávací oblasti je velmi široký, týká se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • člověka, rodiny • společnosti • světa financí • komunikace; včetně světa elektronických médií • vlasti • přírody • kultury • techniky • zdraví jako stavu bio-psycho-sociální rovnováhy života • bezpečí; včetně situací ohrožení • dopravní výchovy <p>Metody výuky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především prostřednictvím vlastního prožitku; tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace apod. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. <p>Časová dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyučuje se povinně, ve 4. a 5. ročníku 1. stupně základního vzdělávání. <p>4. ročník - 3 hodiny / týden 5. ročník - 2+2 disponibilní hodina / týden</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho svět
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učíme číst přiměřené texty a rozumět jim • učíme vybírat z textu klíčové myšlenky • učíme žáka vyjadřovat se svými slovy, diskutovat • vytváříme podmínky k využívání informací, k řešení úkolů

Název předmětu	Člověk a jeho svět
	<p>Kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dbáme, aby žák propojil nové poznatky s minulými • učíme obhajovat vlastní názor, shrnout podstatu sdělení • vedeme k vysvětlování vlastních postupů • učíme žáka orientovat se v problematice peněz a cen; k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
	<p>Kompetence komunikativní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dbáme, aby se žák ptal, odpovídal na otázky, rozmyšlel si odpovědi • vedeme k dodržování pravidel slušné komunikace • vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií • vytváříme podmínky k vyjádření souhlasu a nesouhlasu • vedeme k využívání jazykových prostředků
	<p>Kompetence sociální a personální:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabízíme práci ve skupině • učíme respektovat společně přijatá nebo uplatňovaná pravidla soužití; dohodnutá pravidla skupiny • vedeme k empatii, k umění povzbudit spolužáka
	<p>Kompetence občanské:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáka ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání, k poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi • vytváříme ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům • učíme žáka chránit zdraví své i ostatních • vedeme žáka k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení zdraví a bezpečnosti (vlastního i druhých), včetně chování při mimořádných událostech • vedeme žáka k poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení • učíme žáka vnímat dopravní situaci, správně ji vyhodnotit a vyvodit odpovídající závěry pro své chování jako chodce, cyklisty i osoby přepravované v dopravních prostředcích
	<p>Kompetence pracovní:</p>

Název předmětu	Člověk a jeho svět
	<ul style="list-style-type: none"> • dbáme na účelné využívání moderní techniky

Člověk a jeho svět	4. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Přírodověda - Rozmanitost přírody		
ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	- umí charakterizovat některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod. - umí běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařadit do jednotlivých společenstev - zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech - umí popsat stavbu jejich těla - zná jejich způsob života - zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech -zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití - zná běžné druhy ovoce a zeleniny	rostliny, houby, živočichové (průběh, způsob života, výživa, stavba těla)
ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy		
ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	- zná některé hospodářsky významné horniny a nerosty, vznik půdy a její význam	horniny a nerosty
Tematický celek - Přírodověda - Místo, kde žijeme		
	- ví, jak se má chovat v lese, na louce, u vody apod.	okolní krajina - rozšíření rostlinstva a živočichů, přírodní zajímavosti v okolí domova
Tematický celek - Přírodověda - Lidé a čas		

Člověk a jeho svět	4. ročník	
	<ul style="list-style-type: none"> - umí třídit látky, porovnávat látky, měřit veličiny s praktickým využíváním základních jednotek - zná vlastnosti a skupenství látek 	měření – délka, hmotnost, objem, čas
<p>Tematický celek - Přírodověda - Člověk a zdraví</p>		
<p>ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná zásady první pomoci – zlomeniny, zástava dýchání apod. - zná telefonní čísla tísňového volání – pro přivolání první pomoci, hasičů a policie - ví, co je evakuace obyvatel a evakuační zavazadlo - ví, co je terorismus a anonymní oznámení 	první pomoc situace hromadného ohrožení
<p>ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná a řídí se zásadami péče o zdraví, zná význam sportování, správné výživy 	péče o zdraví zdravá výživa
<p>ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p>		
<p>Tematický celek - Vlastivěda - Místo, kde žijeme</p>		
<p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná název kraje a krajského města - umí vyhledat Jeseník na mapě ČR a své bydliště na plánu obce - zná významná místa a kulturní památky České Vsi - zná pojem nadmořská výška - umí se orientovat v krajině podle světových stran 	obec (město), místní krajina – části, poloha v krajině, minulost a současnost okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvar, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany
<p>ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p>		
<p>ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> - umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy - umí ukázat na mapě Čechy, Moravu, Slezsko - ví, že Praha je hlavní město - zná územní členění ČR – kraje a krajská města - seznámí se se zemědělstvím, dopravou, nerostným bohatstvím a průmyslem ČR 	regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby, obchod
<p>ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná význam měřítko mapy - zná základní geografické značky 	mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky

Člověk a jeho svět	4. ročník	
podmínek a sídlišť lidí na mapách naší republiky, Evropy	<ul style="list-style-type: none"> - umí ukázat na mapě a pojmenovat pohraniční pohoří, rozsáhlejší vnitrozemská pohoří a vrchoviny ČR - umí ukázat na mapě a pojmenovat nížiny ČR - umí ukázat na mapě a pojmenovat velké řeky, jezera a rybníky ČR - umí vyhledat na mapě a pojmenovat významná města ČR 	
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	<ul style="list-style-type: none"> - zná jméno prezidenta a premiéra ČR - zná oficiální název ČR a správně ho píše - seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR 	naše vlast - domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly
Tematický celek - Vlastivěda - Lidé a čas		
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	<ul style="list-style-type: none"> - zná některé postavy ze Starých pověstí českých - zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin 	báje, mýty, pověsti - domov, vlast, rodný kraj, minulost kraje
ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti		
ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik		
	- zná a umí vyprávět některé regionální pověsti	regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		

Člověk a jeho svět	5. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence sociální a personální • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo
Tematický celek - Přírodověda - Rozmanitost přírody		
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	<ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji - umí popsat vznik půdy, význam půdy, její využití a princip ochrany 	nerosty a horniny, půda - vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání
ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	- zná pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice, zemská přitažlivost	vesmír a Země
	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže pozorovat rostliny a živočichy, zformulovat a zapsat výsledek pozorování - umí určit a zařadit některé rostliny a živočichy do biologického systému - umí vysvětlit pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad - ví, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení 	rovnováha v přírodě – vzájemné vztahy mezi organismy
	<ul style="list-style-type: none"> - zná význam zdravého životního prostředí pro člověka - zná hlavní znečišťovatele vody, vzduchu, půdy atd. 	životní podmínky
	- ochrana zdraví při znečištění ovzduší – smog, chemický poplach	ovzduší
ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem recyklace - zná a umí vysvětlit význam čističek odpadních vod - zná pravidla chování v CHKO a v přírodě - uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny; umí uvést příklad 	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody

Člověk a jeho svět	5. ročník	
Tematický celek - Přírodověda - Člověk a jeho zdraví		
ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života	- zná původ člověka jako druhu - zná způsob rozmnožování a umí charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka	lidské tělo - základy lidské reprodukce, vývoj jedince
ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	- zná části lidského těla, důležité orgány a jejich funkci, smyslová ústrojí	
ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- zná a dovede jednat podle zásad první pomoci - uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu; gamblerství	péče o zdraví, zdravá výživa návykové látky a zdraví
ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc		
	- ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti - zná svoje základní práva a povinnosti – týrání, zneužívání, šikana	partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
Tematický celek - Přírodověda - Lidé kolem nás		
ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou	- umí zjistit telefonní číslo linky důvěry, krizového centra - zná pravidla telefonování na tyto instituce - zná význam pojmů terorismus, rasismus	právo a spravedlnost - právní ochrana občanů a majetku, základní lidská práva, práva dítěte základní globální problémy - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi
	- je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení – požár, únik jedovatých látek apod.	situace hromadného ohrožení
ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	- zná zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz – a řídí se jimi - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě a určuje vhodný způsob bezpečného chování	osobní bezpečí, riziková místa a situace (méně známá místa v obci, neznámá místa mimo obec)
	- zná jednoduché stroje a jejich praktické použití – páka, kladka, nakloněná rovina, kolo apod. - zná princip a užití parního stroje a spalovacího motoru, zná jejich význam v technickém pokroku - má základní poznatky o využití elektrické energie	člověk a technika

Člověk a jeho svět	5. ročník	
	<ul style="list-style-type: none"> - zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými elektrickými přístroji - umí sestavit jednoduchý elektrický obvod - zná zdroje elektrické energie 	osobní bezpečí - bezpečné používání elektrických spotřebičů
Tematický celek - Vlastivěda - Místo, kde žijeme		
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	<ul style="list-style-type: none"> - zná letopočet vzniku ČR - zná jméno prvního a současného prezidenta - zná pojmy vláda, parlament, zákon 	naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se na mapě - umí najít a ukázat poledníky a rovnoběžky - umí na mapě ukázat státy EU - umí na mapě určit polohu státu ČR, najít hlavní město 	Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky
ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže stručně charakterizovat státy EU 	
Tematický celek - Vlastivěda - Lidé a čas		
	<ul style="list-style-type: none"> - zná pojmy a umí časově zařadit: Velká Morava, Přemyslovci, Jagellonci - zná významné osobnosti a umí je zařadit do příslušného období: Karel IV., Jan Hus, T. G. Masaryk 	současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života státní svátky a významné dny
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	<ul style="list-style-type: none"> - umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes 	orientace v čase - dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace
ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	<ul style="list-style-type: none"> - umí popsat rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes 	
Tematický celek - Vlastivěda - Lidé kolem nás		
	<ul style="list-style-type: none"> - umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes 	soužití lidí – mezilidské vztahy, obchod, firmy vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných	<ul style="list-style-type: none"> - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi 	majetek a jeho vlastnictví

Člověk a jeho svět	5. ročník	
výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy	<ul style="list-style-type: none"> - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - uvede příklady základních příjmů a výdajů v domácnosti 	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		